

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Shod slovenskih lesotržcev.

Trgovina z lesom je za slovenske kraje največjega pomena. V tej trgovini, ki je nekdanjako lepo cvetela ter je še danes najvažnejši vir naših dohodkov, so v zadnjih letih zavladale deloma prav klavne razmere, katere zlasti občutijo manjši lesotržci, ki so tržaškimi in reškimi prekupcem izročeni na milost in nemilost ter se vsled pomanjkanja kapitala ne morejo teh pijavk otresti in se postaviti na svoje noge.

Italijanska trgovina razteza svoje pohlepne kremplje tudi že po naših slovenskih krajih. Firma Feltrinelli, ki ima svoj sedež v Milanu, je najnevarnejši konkurent slovenskih lesotržcev. Feltrinelli dela z velikim kapitalom in je skoro vladar na Koroškem in na Tirolskem ter tudi na Notranjskem že izpodriva domače kupce in podkopava eksistenco domačih producentov.

K tej konkurenci velikega kapitala — a Feltrinelli ni jedini kapitalist-konkurent, kajti poleg njega je še več družin — škodujejo naši lesni trgovini tudi še druge okolnosti. Tržaški in reški Lah je slepar in ocigani malega trgovca koder more. Navadno mu pri prevzetju blaga škartira, kolikor je le mogoče, tudi če je roba izborna. Lah jo škartira, ker ve, da je potem mali lesotržec primoran, mu jo prodati za vsako ceno, tudi v izgubo, ker ne mora čakati na denar. O rekriminacijah in sleparstvih, s katerimi spravljajo Lah naše ljudi tedaj ob zaslužek, ko je blago že oddano — niti govoriti ni. Najdrastičnejše je velik lesni trgovec — Nemeč — označil tržaške razmere, rekši: Če greš v Trstu v kavarno Fabris mej lesotrške mešetarje, skrij uro in drži roke v žepih.

Te razmere so napotile male slovenske lesotržce, da so začeli uvaževati misel o ustanovitvi svoje organizacije, s katere pomočjo bi se osvobodili laških prekupcev in obvarovali škode.

Sprožilo se je več projektov, izmed katerih je vsekako najpametnejši projekt gosp. Lavrenčiča, naj društvo napravi svojo agenturo najprej v Trstu, potem pa po potrebi tudi v Ankoni, v Aleksandriji itd. Ta projekt se da izvršiti brez posebnih stroškov — in to je velike važnosti pri naših malih trgovcih — brez rizika in vendar lahko iz nje nastane zavod, ki bode objemal vse slovenske lesotržce.

Dne 2. julija vršil se je v Ljubljani dosti dobro obiskan shod slovenskih lesotržcev. Shod sta pozdravila župan Hribar in predsednik trgovskega in obrtnega društva za Kranjsko Fr. Trdina. Shod je izvolil poseben odbor, kateremu je dal na-

ročilo, da stvar vsestransko preštudira in uvažuje ter potem stopi s svojimi projekti pred lesotržce.

Mi želimo, da bi se odboru posrečilo dobiti pravo obliko za to zadevo, kar je jako težavno, tako da se reši vprašanje na korist slovenske lesne trgovine.

Luteranska dôba na Slovenskem.

(Dalje.)

Z razkritjem Amerike so se odprli novi viri bogastva; meščani so bili Kolumbu kmalu za petami. Pa že prej so dobili nemški meščani rudokope srebra in zlata v svoje roke. Nakupili so jih od prejšnjih revnih rudarjev in so razpolagali že pred odkritjem poti v Ameriko z velikim bogastvom.

Ti tako bogati meščani niso trpeli grajske ali duhovenske nadvlade; vladali so se sami, in da so močnejši postali, združevalo se je po več mest skupaj. Kmet je silil v zidovje teh meščanov. Ali vzeli so le toliko kmetov v mesto, kar jih je imelo prostora; potem so mesta po rokodelskih in obrtnih zadrugah, zasnovanih v bojih z grajščaki in škofi, proti uselitvi s kmetov zaprli. Kmet je bil potem še bolj ko prej na milost in nemilost izročen svojemu gospodarju. Jel je zapuščati svojo zemljo in tlako, zanemarjal delo za svojega gospodarja. Ko so odslovili grajske bojne hlapce, je prišlo dosti ljudi mej kmete, ki niso imeli kaj jesti in so bili pripravljani na vse. S takim človekom se ni dalo več z nakaznico na svitla nebesa v miru shajati; ta tlakar postal je rabijaten.

V 14. stoletju divjala je huda kuga v Evropi in je baje polovico ljudi največ seveda revnih pobrala. Delavcev je bilo treba in lepše se je s kmeti in z delavci ravnalo ko prej. To je kmete še nazaj držalo na Nemškem, da se še niso prej spuštali. Na drugi strani je po ti kugi kat. duhovenstvo še bolj obogatelo. Na smrtni postelji ljudi pridobila je tedaj cerkev veliko milijonov premoženja k onemu, ki ga je že prej imela. Postala je prevzetna. Živel so duhovniki vzlic veliki revni ljudstva pohujšljivo, potratno. Seveda se niso dosti brigali za svoja duhovenska opravila. Imeli so kaj družega opraviti. Škofje in opati samostanov ter drugi višji duhovniki so bili navadno drugi, tretji sinovi grajščakov. Le jeden sin je podedoval po očetu grajščino, drugi so morali iti po drugem zasluzku, in ta drugi zaslužek so dobili kot duhovniki višjih vrst. Tedaj uradništvo še ni bilo razvito, in sta bila grajščak in duhovnik uradnika za vse posle tedanjega časa. Delati niso znali ti grajski otroci,

pač pa dobro živeti. To je mogoče bilo le v višjih duhovenskih službah. — Po več far je imel jeden višji duhoven v tem času (14—15 stoletje) v svoji roki in dal jih je v najem manjšim ubožnejšim, s kmetov prišlim duhovnikom. Da celó o tedanjih nemških bogataših, trgovcih Fuggerjih, se je dokazalo, da so nekaj dobrih duhovenskih mest imeli v najemu ter jih oddajali z dobičkom manjšim duhovnikom. Ti višji duhovniki so živeli razkošno kakor mogoče. Če pogledate slike škofov in opatov iz teh časov, videli boste obraze, na katerih se presneto malo pobožnosti pozna. To so orjaške, življenja polne postave, to so oči, roke, ki po življenju, po prijetnem življenju drhté. Manjše pare seveda so skušale živeti, kakor je šlo. Vino, ki so ga nabrali ti manjši duhovniki kot desetek, so sami v farovžih na drobno točili. Imeli so točarice in veselo se je živelo v teh farovžih, kakor dandanes v tistem konsumnem društvu, kjer je kaplan natakarkar.

Prišlo je v takih farovških krčmah tudi do bojov z noži in je bil tudi, kak duhovnik v takih bojih zaklan. Potem so na novo blagoslovljali sveti dom duhovenski. Ženske so seveda igrale veliko ulogo v farovžih. Tudi po več jih je bilo v katerem, kakor še dandanes.

Za negotovimi nameni.

Slovaški spisala L. Podjavorinska.

(Dalje.)

Po jasno-modrem nebu je tiho, počasi priplaval bel oblaček, kakor bi se misel povznašala v čistih globeljih duše. Zuzka je dvignila pogled ter pozorno ogledovala njegov let.

»Poglej, Samko, ko bi imela krila, kakor tale oblaček, bi ne sedela sedaj tukaj«, dela je mladeniču, ne pustivši očij od oblaka. Tudi on je pogledal kvišku, pa takoj so mu ušle oči na dekljče lice in z začudenjem so obstale na njej. Čudno se mu je zdelo, da se ona briga za nekaj takega, za kar se on niti ne zmeni.

»A kam bi odšla, Zuzka?«

»Letela bi proč odtod, tja, kamor bi me vlekla moja duša; nemara na konec sveta.«

»A ne mislila bi ná-me, — ne bilo bi ti žal, pustiti mene tukaj?«, del je mladenič žalostno.

»Čemu neki; saj ti si tukaj privajen in srečen boš z Dorko. Toda jaz — jaz bi ne hotela bivati tukaj; bilo bi mi predolgočasno.«

»Niti z menoj, Zuzka? Oh, moj Bog! jaz pa sem se toli veselil, da bova skupaj gospodarila... a ti nočeš, duša moja?! V resnici nimaš niti koščeka srcá...« V očeh

odkritosrčnega mladeniča zaigrale so solzé; kakor dve rosni kaplji padli ste solzi k Zuzkinim nogam. Ta pa je osuplo pogledala kvišku — in spustila se v veseli smeh, ki je Samka vedno očaroval.

»Lejte ga no, mladiča, ni ga sram plakati. Prav takó, kakor mali fantin, ki ne more z vrbove veje zviti piščalke. Nemara se vendar ne boš žalostil za nekaj takega, kar je nemogoče? Saj veš«, nadaljevala je, in na njenem licu se je prikazala senca resnobe, ki se ji je istotako dobro podala, kakor ti dve mali jamici, ki sta se naredili pri blaženem nasmehu na njenem licu; »saj veš, da ne le tvoja mati, marveč vsa tvoja rodbina bi ne dovolila, da bi se midva vzela, zato, ker sem jaz uboga in ker — — no, ker smo mi taki klateži. Trpela bi oba; — ti pa si že itak prestal dovolj radi mene . . .«

»Oh, jaz bi bil pripravljen záte marsikaj pretrpeti«, dejal je radostno in se zravnal po koncu; »samo to mi povej, duša moja: ko bi mati dovolila, ali bi me imela zopet rada, ali bi me vzela?«

To vprašanje je spravilo deklo v zadrego; tudi poguma ni imela, prevariti njegovo zvesto ljubezen. Pobesila je oči ter zacepetala z bosima nogama po vroči zemlji; Samko pa je zajemal v tej zadregi sladko upanje.

»Ne boj se, Zuzka, vse bo zopet dobro!«, tolažil jo je ter, prijemši jo za roko, ji gledal naravnost v obraz, da ji je bilo že nekako čudno pri tem, — kakor bi se bil s tem pogledom dotaknil najboljšega prostorčka v njenem srcu. Prevzelo jo je pomilovanje, pravo pomilovanje. »O moj Bog! on me takó ljubi, jaz pa — ne morem ga imeti rada! A vendar sem ga odvrnila od Dore, in to samo za to, da bi se zabavala. O, on bo sedaj radi mene nesrečen ter zapusti Doro . . .«

»No, vidiš Zuzka, to bi mi ti imela že davno povedati, da se le zato odteguješ od mene, ker te mati nočejo. Jaz, bedak, sem si že mislil, da me nimaš več rada. Počakaj, saj midva se vendarle vzameva!«

»Kaj, ko pa naši hoté iti proč, doli za Pešto, in tudi jaz moram z njima? Oče že nimajo več mirú, mati, revica, istotako.«

»No, saj to lahko učinijo, — toda po svatbi, ko bova že svoja . . .«

Spodaj na cesti zaropotal je težek voz, ki sta ga vlekla dva siva vola. Prignal ju je Melanov pastir za Samkom, ki je bil namenjen h kozolcu po rž.

Samko, oveseljen po namišljeni sreči, stekel je na cesto, skočil na voz ter veselo pokal z bičem.

Zuzka si je po njegovem odhodu svobodnejše oddahnila, in to čudno pomilovanje se je začelo polagoma izgubljati iz njene duše. Vstala je, vzela lonec ter šla k jarku po vode. V svoji zamišljenosti je pozabila celó na delo; lonci so stali še od jutra neomiti.

Vlila je vode v skledo ter jela umivati lonce z grahovo vejo. Med delom se je spomnila vseh teh čudnih občutkov, katere so zbudile v njej Samkove besede. Prišlo jej je na misel, kako smešen je bil, ko je začel jokati. »Gotovo ga radi tega ne morem ljubiti, ker je tako čuden; okolo prsta bi se mi dal ovijati.« — Na to je začela popevati neko pesmico, ki jo je bila slišala od Štefana. Ta ji je popolnoma razjasnila lice.

Ko so se stariši vrnili čez nekaj časa iz mesta, stopila je Zuzka k očetu:

»Kaj mislite, oče, ali bo že dovolj teh košičkov?«

»Jojó! vseh niti ne odpeljemo. A ti, dekle, bi rada . . .?«

Zuzka je pokimala z glavo.

»In kmalu?«

»Kaj jaz vem? Kadar mati. —«

»No, kaj ta! Kadar midva, pa tudi ona!«

Čez nekaj časa je zlezal Mikula na strop ter dolgo časa iskal nečesa. Potem je spuščal doli kos za kosom v voziček, skladal jih skupaj in močno mazal posušeno ós. Pozor je z umnim očesom spremljal vsako njegovo gibanje ter radostno mahal z repom.

»O moj Bog! moja koča, moja dobra mati!«, zastokala je Mikulova, obstavša na pragu nečedne hišice; toda urno si je otrla z rokavi solzé iz očíj, ker sta šla mimo Mikula z jasnim licem ter Zuzka vsa srečna in na smeh se držeča.

Politični pregled.

Položaj v naši državni polovici je še vedno popolnoma nejasen, kajti vlada še vedno neče pokazati svoje barve. V nekaterih listih se bere, da hočejo nemški klerikalci na vsak način, naj se začno z nemško opozicijo spravna pogajanja, in čuje se, da se začno meseca septembra. Ta pogajanja bi se nanašala samo na spravo mej Čehi in Nemci, tako da bi mi Slovenci in Hrvati ostali na cedilu.

Čehi in vlada. Kakor Slovenci, tako so se tudi Čehi naveličali postopanja sedanje vlade. Poslali so deputacijo štirih poslancev k ministrskemu predsedniku, naj zahteva pojasnil, kako in kaj misli. Ta deputacija je dobila od grofa Thuna veliko lepih besed, a Čehi pravijo, naj vlada že pride na dan z dejanji, sicer je ne bodo več podpirali.

Ogrska. Državni zbor ogrski je ta teden končal razpravo o nagodbi in je vse dotične predloge odobril, potem pa je bilo zasedanje preloženo.

Srbija. Minoli teden je neki bivši gasilec Jurij Knezevič v Belemgradu poskusil ustreliti srbskega razkralja Milana, to nesrečo srbskega naroda. Trdi se, da je policija sama Knezeviča najela, zakaj koj po atentatu je zaprla vse polno bivših ministrov, visokih uradnikov itd., ki so nasprotniki Milanove politike in katere dolži, da so provzročitelji atentata. Milan je dal tej radikalni stranki pripadajoče politike zapreti, da bi stranko uničil. V Belemgradu je razglasil obsedno stanje in naglo sodbo.

Belgija. Združena opozicija, liberalci, socialni demokratje in krščanski socialisti, ki je bila uprizorila revolucijo proti klerikalnemu naklepu zoper volilno pravico, je dosegla popolno zmago. Klerikalna stranka se je morala vdati. Vlada je sama predlagala, da naj se njen načrt odkaže posebnemu odseku v posvetovanje. To se je zgodilo. Opozicija zahteva, naj se odpravi sedanji volilni red, po katerem ima vsak duhovnik in vsak menih po štiri glasov, drugi davkoplačevalci pa po jednega, v polovičarsko premembo pa da ne privoli.

Rusija. Brat ruskega carja, in ker car nima sina, tudi prestolonaslednik, veliki knez Jurij Aleksandrovič, je te dni še jako mlad umrl.

Domače in razne novice.

Boj tudi v kmetijski družbi. Dne 13. t. m. vršil se je občni zbor kmetijske družbe, a po krivdi klerikalcev se ni dovršil. V družbinem odboru doslej niso poznali politike. Prav narodna stranka, ki bi lahko zasedla sama vsa odborniška mesta, je vedno delala na to, da je bila v odboru tudi klerikalna stranka dobro zastopana. Hotela je, naj stoji družba na nevtralnih tleh, naj bi se vsaj v to tako važno družbo ne zanesel razpor. Toda to klerikalcem ni bilo po volji. Kolcalo se jim je po bogatih sredstvih, s katerimi razpolaga družba, in poskusili so na zvijačen način, vtihotapiti v družbin odbor svoje pristaše. Prignali so na občni zbor razven duhovnikov še vse polno nečlanov in ti so hoteli vsi voliti. Zborovanju je predsedoval ces. svetnik Murnik, o družbinem delovanju je poročal ravnatelj Pirc. Poročilo se je vzelo odobrujé na znanje, na kar je bil deželni glavar Detela izvoljen častnim članom. Pri volitvi podpredsednika je pristaš narodne stranke Ciril Pirc iz Kranja predlagal, naj se z aklamacijo izvoli klerikalec Povše. Temu se je uprl duhovnik Šiška in zahteval glasovanje po listkih. Pri odaji glasovnic se je pokazalo, kako so klerikalci »švindlarili«. Glasovali so tudi nečlani in glasovali po trikrat! Vsled tega je dr. Tavčar predlagal, ker ni nobenega jamstva, da se bo volitev zakonito vršila, naj se volitev za 14 dni preloži. Klerikalci so radi tega predloga zagnali strašen hrup. Posebno surovo so se obnašali nekateri duhovniki. Rjovelji so na ves glas. Vladni zastopnik je zagrozil, da razpusti občni zbor, ako se tem prizorom ne naredi konec. Ker ni bilo upanja, da nastane mir in da bi se mogla vršiti zakonita in pravilna volitev, je predsednik ces. svetnik Murnik občni zbor zaključil, na kar so prišli policaji in so razsajajoče duhovnike iz »Katoliškega doma« ven pometali.

Ustanove. Za leto 1899. so razpisane od umrlega barona Wurzbacha napravljene »cesarice Elizabete« ustanove za invalide, in sicer: a) tri ustanove po 60 gold. za Ljubljance, b) tri ustanove po 30 gold. za rojake iz Kamnika, Jarš ali Homca, in c) tri ustanove po 30 gold. za rojake iz Ventarjevca v občini šmartinski pri Litiji. — Te ustanove oddaje gospod baron Alfonz Wurzbach, in sicer one za Ljubljance po nasvetu kranjskega deželnega odbora, ustanove za Kamničane, Jaršane in Homčane po nasvetu županstva v Kamniku in ustanove za Ventarjevčane po nasvetu županstva šmartinske občine. — Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmojstra ali narednika nazaj, ki so lepega vedenja in vsled v vojni dobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživeti. Ako bi se za omenjene ustanove ne zglasilo zadostno število vojaških invalidov z opisanimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži spodobnega vedenja iz imenovanih krajev, ki se zaradi bolehavosti in starosti ne morejo sami preživeti. V obeh slučajih dokazati je s posebnimi obč., po c. kr. političnem oblastvu potrjenimi spričevali neomadeževanost prosilcev. Dotične prošnje uložé naj prosilci iz Ljubljane pri ljubljanskem mestnem magistratu, drugi prošnjiki pa vsak pri županstvu svoje občine do 30. julija t. l.

Nova ustanova. Finančne prokura-
ture pristav gosp. dr. Josip Stare v Ljub-
ljani je daroval 15.000 gold. za napravo
dveh dijaških ustanov za srednješolce in
visokošolce.

Cesarjev dar. Cesar je podaril ga-
silnemu društvu v Sori 60 gld., onima v
Vinici in v Boh. Beli pa po 80 gld. pod-
pore in to iz svoje zasebne blagajne.

Prešernov spomenik. Odbor za po-
stavljene Prešernovega spomenika je raz-
pisal dvoje častnih nagrad po 600 in 400
kron za najboljši načrt. Kolikor nam je
znano, se zanimata za spomenik najzna-
menitejša naša kiparja Gangl in Repič.

Skušnje na podkovski šoli. Na ljub-
ljanski podkovski šoli vršile so se skušnje
iz podkovstva in mesogledstva dne 27. in
28. junija t. l. Izpraševalni komisiji pred-
sedoval je vodja dr. vit. Bleiweis-Trsteni-
ški, praševalca bila sta c. kr. okrajni ži-
vinozdravnik Hugo Turk in učitelj E. Šle-
gel. Kovačev, ki niso obiskavali šole, prišlo
je 12, in sicer delalo je izpit prvokrat 11
kovačev, eden je ponavljal izpit, ker je
lansko leto propal. Izmed kovačev brez
šole bilo je 5 Štajercev, 4 Kranjci, eden
Korošec, 2 Hrvata. 9 kovačev prestalo je
izpit z povoljnim uspehom, 3 so propali
in smejo izpit ponavljati po preteku enega
leta. Učencev podkovske šole bilo je 11,
in sicer 9 Kranjcev, eden Štajerc, eden
Primorec. Razun učenca iz Štajerske, do-
bili so vsi učenci podpore. 10 učencev de-
lalo je izpit iz podkovstva in mesogledstva,
eden učenec le iz podkovstva, ker ni znal
dovolj brati in pisati. — Vspeh skušnje
bil je sledeči: Red »prav dobro« so dobili:
Učenci Kajzar Janez iz Sorice, okraj Kranj;
Čuden Janez iz Brezovice, okraj Ljubljana;
Šter Fran iz Predaslje, okraj Kranj; Gru-
den Peter iz Vojske, okraj Logatec. —
Red »dobro« so dobili: Tavčar Janez iz
Bukovice, okraj Kranj; Mazelj-Marešič Fran
iz Toplic, okraj Rudolfovo; Prešern Ivan
iz Javornika, okraj Radoljica; Blažun Jurij
na Visokem, okraj Kranj; Trinajstič Ma-
tija iz Svet. Matije, Goriško; Horvat Janez
v Digošah, Štajersko; Gašpari Josip iz Stare
Fužine okraj Radovljica.

Nedeljski počitek je vsled sklepa de-
želne odbora uveden z dnem 1. julija
pri deželnih uradih.

Vrhniška železnica. Dne 23. julija
se otvori železniška proga Ljubljana
južni kolodvor-Vrhnika s postajo
Brezovica (7-8 km), postajališčem Log
12-4 km) in postajama Drenov grič
(16 km) in Vrhnika (19-3 km. od Ljub-
ljane). Postajališče Log bo urejeno za
osebni, prtljažni in tovorni promet, postaje
pa bodo urejene za ves promet. Vsak dan
bodo vozili trije vlaki na Vrhniko in na-
zaj. Obrat bo oskrbovala južna železnica.
Otvoritveni vlak, s katerim se po-
peljejo samo povabljeni gostje, odide ob
9. dopoldne iz Ljubljane ter se vrne
ob 5. popoldne z Vrhnike. Od ponedeljka
dne 24. t. m. začne se na tej progi redni
promet.

Tržaška občina — zopet pogorela.
Tržaška občina se je proti razveljavitvi
svojega sklepa, naj se v mestni dvorani
vzida posebna plošča v spomin na pro-
testni shod primorskih laških županov,
kateri shod je bil naperjen proti ustano-
vitvi hrvatske gimnazije v Pazinu, prito-
žila na državno sodišče. To je pritožbo
kot neutemeljeno odbilo. Istotako je dr-
žavno sodišče odbilo pritožbo tržaške ob-

čine proti naredbi, s katero je vlada raz-
veljavila sklep občinskega sveta, s katerim
se je izvolitev gosp. Nabergoja občinskim
svetnikom spoznala za neveljavno.

Poskuševališča na barju. Poljedelsko
ministrstvo ustanovi letos na ljubljanskem
barju več poskuševališč, na katerih se
bodo vršili poskusi glede obdelovanja,
glede semen, glede gnojil itd. Poskuševa-
lišča bo nadzoroval ravnatelj kemiškega
preskuševališča ljubljanskega dr. Kramer.

Enketa za povzdigo govedoreje, ki
naj sklepa o premembi zakona o govedo-
reji iz l. 1890., kakor je to nasvetoval posl.
Božič v zadnjem zasedanju dež. zbora, se
je vršila pod predsedstvom dež. glavarja
Detele dne 30. junija.

45 bikov — plemenjakov je naku-
pila te dni na Kranjskem hrvaška deželna
vlada.

Nov list z naslovom »Gorica« je za-
šel kot glasilo pol. društva »Sloge« izha-
jati v Gorici.

Podpora vsled toče. Osrednja vlada
je za oškodovance po toči na Kranjskem
dovolila 12.000 gld. podpore, a dež. odbor
je v ta namen določil 2000 gld.

Značilno. Notarjem v Logatcu ime-
novani g. Galle je zavrnil v slovenskem
jeziku pisani dekret notarske zbornice in
zahteval nemški dekret.

C. kr. kmetijska družba kranjska
je imela l. 1898. pravih udov 4233 in 94
podružnic, v tekočem letu se je ustano-
vilo šest novih podružnic, tako da jih
družba sedaj šteje sto.

Laška izzivanja. Z Viča se nam
piše: Med delavci v naših opekarnah je
nastal kar očiten boj. Na jedni strani stojé
Lahi (furlanski in goričanski), na drugi
strani pa Slovenci. Dokler so imeli boj bolj
med sabo, ni prišlo nič v javnost, a zdaj
so se že začeli v gostilnah in na javnih
mestih s samokresi streljati, tako da do-
mač človek ni več varen pred Furlani.
Furlan, če nima samokresa, ima gotovo
dolg nož pri sebi. Ali bi ne bilo umestno,
da bi orožniki malo pogledali pri opekar-
nah in bi Lahom pobrali orožje. Posebno
drzni so Furlani, ki delajo pri g. Kancu.
Nam Vičanom so kar očiten boj napove-
dali, tako da zdaj domačin še ni varen,
če gre na polje ali na travnik.

Lahi med sabo. V Piranu so hoteli
Lahi dobiti razprodajo kmetijskih pridel-
kov povsem v svoje roke in si zagotoviti
nekak monopol. Dne 2. julija je bil usta-
novni shod, na katerega so prišli tudi
laški kmetje iz okolice. Kmetje so odločno
ugovarjali naklepom svojih privilegiranih
osrečevalcev in so končno piranske signore
nagnali s pestmi, da so morali bežati. Sam
poslanec Venier je moral bežati in rešil
je svojega rojstva kosti s tem, da je skočil
skozi okno.

Trgovina s prašiči. Namestništvo v
Pragi je z naredbo z dne 7. t. m., št. 113.295,
razglasilo, da je svinjska kuga na
Štajerskem in na Kranjskem ponehala, in
je dovolilo uvažanje prašičev iz teh dveh
kronovin na Češko. Naj bi se zdaj to tudi
za druge kronovine dovolilo, da se vendar
že obnovi ta važna kupčija.

Slepar. Minoli teden klatil se je po
Zagorju ob Savi in v ondotni okolici tuj,
mestno oblečen človek ter usiljeval ljudem
vsakovrstne srečke. Blizu postaje
Sava je pregovoril železniškega čuvaja A.
Bevca, da mu je izročil svoje tri srečke,
vredne kakih 70 gold. v namen, da jih

proda. Tujec je obljubil, da to stori in da
prinese skupiček Bevcu najkasneje v treh
dneh. Za pokritje svojih stroškov je zahte-
val 3 gld. 30 kr. in jih je tudi dobil. Ko
je imel srečke in denar, je odnesel pete
in se ni več oglasil. Orožniki ga zdaj iščejo,
a doslej brez vspeha.

Toča je dne 10. t. m. pobila po vi-
pavski dolini. Najbolj prizadeta je občina
Vipava in sosebno vas Gradišče, kjer
so vinogradi popolnoma uničeni. Lepi za-
rod in listje je popolnoma obtolčeno, tako
da golo trsje moli kvišku. Škoda je velika;
vse dosedanje delo, škropljenje, žepljanje,
vse zastoj.

Piva se je minolo leto v osmih pi-
vovarnah na Kranjskem skuhalo 91.315
hektolitrov ali na vsacega prebivalca blizu
15 litrov.

Svarilo izseljencem v Ameriko. Ame-
riška vlada zavrnila je 1860 izseljencev,
ko so bili večinoma s Hrvatskega in Kranj-
skega po agentu Nodariju v Vidmu na
Laškem odpravljeni v Ameriko. Mnogo je
bilo takih, ki niso imeli sploh potnih listov,
ali pa samo nezadostne legitimacije. Izse-
ljenci naj se ogibajo tujih agentov, ki jih
ne poučijo prav in se naj rajši obrnejo do
domačih zastopnikov koncesioniranih pa-
robrodskih družb v Ljubljani, kakor so
»Red-Star-Linie« in »Severonemški Lloyd«.
Izseljenci, ki so se morali vrniti, izgubili
so ves denar, katerega so plačali za vožnjo
in so prišli v grozni bedi nazaj v domo-
vino.

Skrivnosti zagrebske bolnice. V
bolnici usmiljenih bratov v Zagrebu se je
te dni primeril prav neprijeten prizor. Ti
usmiljeni bratje, sami Madjari, so se bavili
z izdelovanjem ponarejenega vina in so
to zdravju škodljivo tekočino dajali bolni-
kom. Vsled neke ovadbe je obrtna oblast
na jesen preiskala bolnične kleti in je na
podlagi kemične preiskave »vina« obso-
dila bolnično vodstvo, da mora svoje z
vodo in drugimi stvarmi prav izdatno »po-
pravljeno« vino denaturirati, ponarejeno
vino pa uničiti. Dne 8. t. m. je prišla ob-
lastvena komisija v bolnico, da izvrši re-
čeni ukaz deželne vlade. Ko je komisija
vprašala, kje je pripor, pater Lengyel, so
jej usmiljeni bratje rekli, da ga ni, in tudi
namestnika niso hoteli imenovati. Končno
je komisija zahtevala, naj usmiljeni bratje
odpro klet, a tudi to se ni zgodilo. Re-
dovniki so rekli, da ne vedo, kje da so
ključi. Komisija je odšla, ali vlada ni imela
smisla za šale usmiljenih bratov in je od-
redila, naj dá komisija siloma odpreti bol-
nične kleti, povrh pa je usmiljenim bratom
naložila globo 100 gld. Komisija je prišla
popoldne drugič v bolnico, in to pot je
prišlo ž njo 12 redarjev. Zdaj je bil na-
krat tudi pripor pater Lengyel doma in je
protestoval proti razsodbi deželne vlade
ter grozil, da zapre bolnico in odpusti
razen dveh vse zdravnike, a komisija je
vzlic temu vse ponarejeno vino, katerega
je bilo 25 hektolitrov zliha v kanal, zaradi
pozne ure pa denaturiranje »popravljenega«
vina odložila na drug dan.

Umor v železniškem vozu. Te dni
sta dva neznana zlikovca napadla v želez-
niškem vozu sodnega pristava Hallado iz
Beljaka, ga umorila in ga vrgla iz voza v
Osojsko jezero. Morilcev doslej še niso za-
sačili.

Kruta kazen. Zgodilo se je te dni
nekje v Brdih. Nekemu dekletu je umrla
mati. Ker pa je oče krošnjar, ni se mogel

brigati za otroka. Izročil ga je torej bližnjim sorodnikom. Dekletce pa je imelo to grdo navado, da je rado segalo po tem in onem. Za to treba kazni seveda. In o pravem času, da se otroku ne razvije kal — tatice. Ali kazni bodi primerna: kazni vzgojevalno in poboljševalno sredstvo, nikdar pa — tortura. Tega pa menda niso vedeli varuhi dotičnega dekletca, kajti kaznovali so jo s tem, da so jo trdo držali za roko in jej devali živo oglje na dlan. No, o stvari so izvedele oblasti in ti ljubeznjivi vzgojevatelji bodo morali odgovarjati po zakonu za svoje kruto početje.

Dva otroka ponesrečila. Terezija Krivic iz Jarš je pustila svoja dva po pet in tri leta stara otroka sama na vrtu. Otroka sta padla v mlinski jarek poleg vrta in sta v njem utonila.

Ujeta beguna. Železniški orožniki so nedavno ujeli radi roparskega umora in raznih tatvin zasledovana vojaška beguna Frana Mlakarja in Alojzija Jankovskega. Našli so pri njima več ukradenih stvari.

Nesreča na železnici. Na postaji Selzthal je bil povežen dninar Primožič iz Škofjeloke. Šel je čez tir po pozabljeno svojo prtljago, ko ga je vlak podrl. Primožiču so šla kolesa čez obe nogi. Siromak si jih ni pustil amputirati in je umrl v bolnici v Rottenmannu. Zapustil je vdovo in sedmero otrok.

Samomor. 59letni berač Anton Krašovec se je v Hrastovljah na nekem skednju obesil.

Iz Save potegnil je 20. m. m. železnični čuvaj, Lovro Kotničar, 18letnega Matijo Sprajcarja iz Spodnjih Dupelj.

Uboj. V nedeljo so se fantje v Jeričevi gostilni v Šmihelu v pijanosti sprli. Neki Zelinger iz Regerče vasi je svojega tovariša Fr. Turka tako nesrečno zabodel, da je fant kmalu potem umrl. Poškodovanih pa je še pet drugih fantov.

Nesreče. Na Belčvrhu je padla 23-letna Barbara Ivanič v jamo, katera je bila polna deževnice, in je v njej utonila. — V Bajhovcu pri Trebelnem pa je v večji mlaki utonil 21letni božjastni Anton Selak.

Cerkev zgorela. Kakor poročajo iz Lvova, je prošle noči cerkev Krasnopuserska zgorela do tal. Cerkev je bil postavil Ivan Šobijeski. Ogenj je navstal tako, da se je prevrnila sveča ter zažgala oltar. Plamen se je širil z neznansko hitrostjo. V kratkem času je zgorela vsa cerkev. Le malo oprave in nekaj slik so mogli rešiti. Škoda znaša nad 100.000 gl.

Pohlepnost za zlatom. Predlanskim in lani je vse kar je moglo, hitelo v Klondyke, kjer je lahko v kratkem času neizmerno obogatil, kdor je imel pri iskanju zlata kaj sreče. »Frankfurter Zeitung« javlja sedaj iz Dawson City: Prišle so semkaj vesti, da so na Kap Norne zasledili velikanske množine zlata. To je dalo povod, da so se ljudje začeli trumoma seliti tja. Govori se, da je neki iskalec zlata našel na jeden dan te rude za 6000 dolarjev. Dawson City je še isti dan zapustilo 2000 oseb. V tem mestecu je sedaj vse zapuščeno. Ladja, ki je šla prva na Kap Norne, je zahtevala prevoznine 1000 dolarjev za vsako osebo in ljudje so to drage volje plačevali.

Sešito srce. V »Edinosti« se opisuje nenavadna operacija, katero je dr. Pamoni izvršil na nekem 23-letnem mladeniču. Istega so bili zločinci napadli ter ga z bodalci ranili v srce na dveh mestih. Malo živega so ga spravili v bolnišnico. Dr. Pa-

moni je prerezal prostor mej tretjim in petim rebrom ter opazoval rano v srcu. Na osrčniku je videl ubodnino, katero je razširil na šest centimetrov. V prednji steni srčnega pretaka sta bili rani po en centimeter dolgi. Iz tistih je bruhala kri curkoma. Dasi sta bili rani nevarni, vendar je poskusil zdravnik sredstvo, ki se v takih slučajih še ni rabilo: zašil je rani. In glej! Po 49 dneh je mladi mož ozdravljen zapustil bolnico.

Umor. V Szerdahelyju na Ogrskem je bil posestnik Štefan Tetzö dolgo časa bolan na pljučah in je vedel, da mu ni rešitve. Žena njegova si je izbrala v tem ljubimca, delavca Szakasza, s katerim bi se bila rada poročila. Ker mož ni mislil umreti, nagovarjala je svojega moža, naj se pusti umoriti. Mož je bil zadovoljen in si je sam izbral ruto, s katero ga je potem ljubimec zadavil. Dal je morilcu celo sam dotično ruto v roke. Sodišče je Szakasza obsodilo na 15 let ječe, ženo pa na 5 let.

Cela razstava pogorela. V mestu Como so priredili na čast Volti veliko električno in svileno razstavo. Dne 8. t. m. dopoldne pa je nastal v razstavi požar, ki je v kratkem času uničil vse. Ogenj je požrl razne, sila dragocene stroje in eksperimentalno orodje, umetnine, cela skladišča svile in dr. Požar se je videl do Milana. Zavarovana je bila razstava za 8 milijonov lir.

Loterijske srečke.

Gradec, 8. julija.	7, 39, 5, 30, 48.
Lino, 1. julija.	8, 2, 34, 3, 54.
Brno, 12. julija.	5, 26, 44, 86, 74.
Dunaj, 24. julija.	65, 25, 26, 84, 64.
Trst, 1. julija.	66, 36, 49, 15, 87.
Praga, 5. julija.	69, 33, 54, 48, 8.

Tržne cene v Ljubljani

12. julija 1899.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, 100 kg	10	Špeh povejen, kgr.	70
Rež,	8	Surovo maslo, „	85
Ječmen, „	7	Jajce, jedno . . .	02
Oves, „	6 50	Mleko, liter . . .	04
Ajda, „	8 50	Goveje meso kgr.	64
Proso, „	9	Telečje	64
Koruza, „	5 60	Svinjsko „	75
Krompir, „	3	Koštrunovo „	40
Leča, „	10	Piščanec . . .	55
Grah, „	11	Golob . . .	20
Pižol „	9	Seno, 100 kilo . .	1 70
Maslo, kgr.	96	Slama, „	1 60
Mast, „	70	Drva trda, kiftr. .	6 50
Špeh svež, „	64	„ mehka, „	4 50

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa **domače zavarovalne družbe prve vrste**. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikoriij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

M. U. DR. J. Štverák

c. kr. višji rudniški zdravnik

v Idriji

ne bode od 9. julija do 31. avgusta 1899

ordiniral.